

Collaboration with Industry Experts: Collaborating with automotive industry experts can provide valuable insights into the latest terminology and best practices.

Quality Control: Implementing rigorous quality control processes, including proofreading and review by subject matter experts, can help catch and rectify translation errors.

Use of Translation Technology: Leveraging translation technology, such as CAT (Computer-Assisted Translation) tools, can aid in consistent and accurate translations.

Accurate terminology interpretation is essential in the automotive repair sector to ensure safety, efficiency, quality, and compliance. Translation problems related to context-specific terminology, rapid technological advancements, regional variations, ambiguity, and a lack of specialized translators can hinder effective communication in this field. Mitigating these issues requires a combination of strategies, including glossaries, continuous training, collaboration with industry experts, quality control, and technology adoption. As the automotive industry continues to evolve, it is imperative that translation practices keep pace to maintain the highest standards of safety and service quality.

References:

1. Smith, J. *Challenges in Translating Technical Terminology in the Automotive Industry*. *International Journal of Translation Studies*, 2021, 15(2), 123-136.

2. Johnson, M. *Automotive Repair and Translation: Ensuring Precision in a Technical Field*. *Journal of Technical Translation*, 2020, 28(4), 345-358.

ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНІВ-АНТИУТОПІЙ

Копун М. С.

гр. МАУП-25

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Наук. керівник — к.філос.н., доцент Кравець С. В.

У наш час людство знаходиться в zenіті одного з перехідних етапів своєї еволюції, які часто супроводжуються соціальною нестабільністю та різкими змінами у суспільстві. У зв'язку з цим, гостро постає потреба якомога ясніше спрогнозувати та передбачити майбутнє нашої цивілізації. Зокрема, це питання знаходить відгомін у сфері культури, а найбільш яскраво помітно це проявляється в літературі. Художня література здавна відігравала важливу роль «посередника» в складному процесі передачі знань та досвіду одного покоління наступному. Епоха постмодернізму, а саме химерне переплетення стилєвих напрямів та потяг до апокаліптичних настроїв, наштовхнули літераторів на створення окремого жанру під назвою «антиутопія». **Метою** цього дослідження є визначення особливостей перекладу художніх текстів на матеріалі перекладу роману С. Коллінз «Балада про співочих пташок та змії». **Об'єктом дослідження** виступають притаманні роману-антиутопії жанрово-стилістичні та культурологічні особливості. **Предметом** є лексичні та стилістичні трансформації й певні стратегії перекладацького відтворення стилістичних аспектів в англійсько-українському перекладі.

Варто зазначити, що приквел до трилогії «Голодні ігри» Сюзанни Коллінз, «Балада про співочих пташок та змії», яка послуговувала ілюстративним матеріалом для нашого дослідження, чудово демонструє окремий тип дискурсу, а саме – дистопічний. За визначенням О. Назаренко дистопічний дискурс – це піджанр наукової фантастики; складне та досить оригінальне явище, яке являє собою протистояння утопічному ідеалізму

та застерігає людство від побудови тоталітарного суспільства. У цьому дискурсі спостерігається висміювання пороків людини за допомогою коректних експресивних засобів. Особливості дистопічної літератури демонструють основні мовні та літературні тенденції сьогодення, роблять акцент на світогляді людини ХХІ століття, який переміщується із вигаданим світом, поява якого можлива за умов деградації і спотворення людських цінностей [1].

В процесі перекладу лексичних конструкцій фахівцями застосовуються різноманітні перекладацькі трансформації. Детально дослідивши наукові розвідки та висновки, наведені у дослідженнях О.В. Ребрія [2], Р.П. Зорівчак [3], І.В. Корунця [4], Т.В. Кропінової [5], для проведення аналізу особливостей перекладацьких трансформацій в художніх текстах, а саме лексичних та стилістичних, ми вирішили виділити наступні способи перекладу мовних одиниць:

1. Транскодування / транслітерація;
2. Описовий переклад (вимагає від перекладача розгорнутого пояснення значення лексичної одиниці та, зазвичай, подається у вигляді примовки «перекладача» внизу сторінки);
3. Контекстуальний переклад (передбачає передачу значення реалії за допомогою контексту/ змісту тексту чи конкретної ситуації, яка допомагає розкрити її суть);
4. Створення неологізму (потребує створення нової мовної одиниці);
5. Генералізація/ конкретизація (передбачає заміну одиниці МО з більш вузьким значенням одиницею МП з більш широким значенням; алгоритм дій у випадку з конкретизацією протилежний);
6. Перестановка/ переміщення (полягає у використанні найближчої відповідності перекладній одиниці мови в іншій частині висловлювання у тексті перекладу, зміна порядку слідування одиниць перекладу в порівнянні з порядком слідування одиниць оригіналу);
7. Дослівний переклад/ уподібнення (відтворення реалії МО в МП без зміни структури мовної одиниці);
8. Стилістичні трансформації (стилізація, зміна акценту, лексико-семантичні зміни на основі метонімії та метафори).

Зважаючи на тематичне наповнення книжки та детально описане антиутопічне суспільство, для демонстрації трансформацій подаємо наступний, надзвичайно яскравий на наш погляд, приклад перекладу уривку з роману Сюзанни Коллінз «Балада про співочих пташок та змій»:

Оригінал: *Are you, are you
Coming to the tree?
Wear a necklace of rope, side by side with me.
Strange things did happen here
No stranger would it be
If we met up at midnight in the hanging tree.* [6]

Переклад (книжка): *Прийди, прийди
Під дерево оте,
Де намисто з мотузки вже для нас росте.
Всяке бувало там і може, час гряде,
Коли ми туди вдвох опівночі прийдем.* [7]

У процесі перекладу цього уривку, перекладачка застосовує як лексичні, так і стилістичні трансформації. Оскільки події розгортаються в суспільстві, яке досі не оговталось від руйнівної війни та перебуває під гнітом тиранії влади, у пісні «Дерево страстей» йдеться про юнака, який вмовляє кохану втекти разом із ним на волю, проте, отримавши відмову, той вирішує, що смерть на шибениці буде кращим варіантом для них обох, аніж життя в деспотичному окрузі. “*Wear a necklace of rope side by side with me*” є метафорою того, що, непричетність, людей страчують за будь-які злочини. Контекстуальний переклад мовної одиниці «*Намісто з мотузки вже для нас росте*» тільки посилює стилістично-експресивне навантаження, натякаючи, що кількість шибениць буде лише зростати.

Втім, після адаптації тексту роману до його екранізації, можемо спостерігати значні зміни в перекладі цього ж уривку пісні:

Переклад (екранізація): Шукай, шукай

Дерево страстей,

Намісто сподівань нас усіх сплете.

Що очі бачили з душі не проженеш,

Шукай мене під деревом страстей. [8]

Події відбуваються через 64 роки, суспільство перебуває в розпалі революції, а пісня вважається гімном повстанців. Перекладач вдається до певної контекстуальної стилізації, адже заміною слів (*прийди > шукай, росте > сплете*) повністю змінює контекст пісні, закликаючи боротися за свободу, а не здаватися. Введення мовної сполуки «*Дерево страстей*» підкреслює напружений настрій в країні і вдало контрастує із використаним в оригіналі “*the hanging tree*”. За допомогою зміни акценту, сполуку «*намісто з мотузки*» перекладач вдало перетворює на «*намісто сподівань*», тим самим підкреслює перетворення контексту та демонструє розвиток суспільства з надією на краще майбутнє.

Висновок. На наш погляд, створення романів-антиутопій є важливою частиною сучасної літературної традиції, а переклад цих романів вважаємо викликом для перекладачів, які намагаються передати складні жанрові та стилістичні особливості цих текстів. У процесі аналізу жанрово-стилістичних особливостей перекладу ми виявили, що цей жанр спрямований на відображення негативних аспектів суспільства та підкреслення загроз для людства. Перекладачам доводиться стикатися з численними трансформаціями, щоб передати відповідний настрій, критичний підтекст та складні стилістичні рішення авторів. Дослідження також вказує на важливість стильових та літературних тенденцій сучасного суспільства у формуванні антиутопічного дискурсу. Таким чином, жанр антиутопії відображає складні аспекти сучасного суспільства, а переклад таких романів є важливою складовою літературного обміну та сприяє розширенню розуміння сучасних суспільних та культурних проблем.

Література:

1. Nazarenko O. V. *Stylistic and Expressive Peculiarities of the Contemporary English Dystopian Discourse (based on the novels “The Hunger Games” by Suzanne Collins)*. Філологічні трактати, 2017. Т.9, No4. Р. 67–71.

2. Ребрій, О. В. (2012). *Сучасні концепції творчості у перекладі*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна.

3. Зорівчак Р. *Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози)*/ Р. Зорівчак. Л., 1989.

4. Корунець І. В. *Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. 5-те вид., виправ. і допов.* Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.

5. Кропінова Т.В. (2009). Переклад кінотексту: специфіка кінотексту як перекладацького об'єкта. *Теорія і практика перекладу*, (6), 407-411. Вилучено з: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvynu/filolog/2009_6/R8/Kropinova.pdf
6. Collins, Suzanne. *The Hunger Games Trilogy*. Scholastic, 2014.
7. Балада про співочих пташок і змії / Сюзанна Коллінз; Пер. з англ. М. Пухлій. Київ: Форс Україна, 2021. 576 с.
8. https://uakino.club/filmy/genre_adventure/278-golodni-igri-perespivnyca-chastina-1.html

«TRANSLATOR'S FALSE FRIENDS» IN THE ENGLISH-UKRAINIAN TRANSLATION

Костюк Я. С., Малюта О. І., Ямнюк В. В.

гр. АУП-38

*Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Наук. керівник – к.філол.н, доцент Загородня Л. З.*

Language is a tool that demands considerable skills and proficiency, particularly when delving into the study of a foreign language with its distinctive features that require thorough scrutiny. One of these characteristics includes interlingual homonyms, a phenomenon encountered by everyone at some point in their linguistic exploration. We live in an era of broad and intense international contacts, thus translation is equally important in communication between representatives of different linguistic communities. Because there is no metalanguage that persons speaking different languages can utilize, translation is required for every interlinguistic communication. And, despite advances in computer technology and software, it is still impossible to replace a translator.

Undoubtedly, the task of a translator is difficult enough, and there are no set rules for translation. Translators encounter a variety of challenges in their work as a result of language divergences in grammatical, syntactical, and lexical structures. One of these issues is a special category of words, so-called “false friends of a translator”.

It is important to emphasize that the challenge of “false friends of a translator” extends beyond language learners and also affects individuals with proficient foreign language skills. This is understandable as the initial response to a foreign word resembling one’s native language is to assume it shares the same meaning as a similar native word. Additionally, the presence of an international vocabulary and borrowed words can be deceptive. The only method for a translator to differentiate between “false friends of a translator” and legitimate international vocabulary or borrowings is through thorough learning and understanding of these linguistic nuances.

The term “false friends of the translator” was initially coined by French linguists M. Kessler and J. Derocquin back in 1928. In the realm of English linguistics, they were referred to as “faux amis du traducteur”, which translates to “false friends of the translator”. This terminology has been adopted and utilized in both English and Ukrainian linguistics [3].

Historically, the concept of “false friends of the translator” has its origins in the mutual influence of languages or can emerge due to coincidental similarities. The quantity of such words or expressions, as well as the role each potential source plays in their occurrence, varies for each specific pair of languages, contingent upon their genetic and historical connections [1; 2]. In order to prevent any mistakes, we compile lists of these “false friends”.

Despite the considerable structural differences between the Ukrainian and English languages, instances of interlingual homonymy persist, as clearly demonstrated by the examples below: